

“Izglītība un karjera ikvienam”

Karjeras nedēļā aicina izzināt izglītības un karjeras iespējas ikvienam

No 7. līdz 11. oktobrim Latvijas skolās norisināsies ikgadējā Karjeras nedēļa, kuras tematika šogad būs “Izglītība un karjera ikvienam”. Daudzveidīgos un izzinošos pasākumos jaunieši kopā ar pedagogiem uzzinās vairāk par izaicinājumiem, ar kuriem katrs var saskarties izglītības un karjeras ceļa laikā, kā arī un izzinās risinājumus to pārvarēšanai.

Lai jauniešos veidotu izpratni un veicinātu iekļaujošu kultūru skolās un apkārtējā vidē, Karjeras nedēļas uzmanības centrā būs atklāt un izzināt izglītības un karjeras iespējas neatkarīgi no dzimuma, vecuma vai veselības stāvokļa. Šogad Karjeras nedēļā plānota arī pieaugušo iesaiste, aktualizējot pieaugušo izglītības iespējas un mūžizglītības nozīmi karjeras attīstībā.

Pirmdien, 7. oktobrī, VIAA ar saukli “No izaicinājuma... līdz risinājumam” aicina skolās rosināt diskusiju par šķēršļiem, barjerām un problēmām, kas ierobežo vienlīdzīgas izglītības ieguves un karjeras veidošanas iespējas. Ar praktiskiem padomiem, ieteikumiem un idejām dalīsies karjeras atbalsta speciālisti un nozaru eksperti.

Otrdien, 8. oktobrī, notiks “Empātijas diena”, kad skolas rīkos aktivitātes, kas attīsta empātiju un veido izpratni par izaicinājumiem, ar ko ikdienā saskaras ikviens, tostarp cilvēki ar speciālām vajadzībām. VIAA aicina organizēt ekskursijas uz iestādēm, uzņēmumiem un nevalstiskajām organizācijām, savukārt skolās uzņemt viesus, kas dalīsies personīgajos stāstos par šķēršļu pārvarēšanu ikdienā un darba vidē, veicinot izpratni par iekļaušanas un dažādības nozīmi un lomu sabiedrībā.

Trešdien, 9. oktobrī, skolās aktualizēs jautājumu par vienlīdzīgām tiesībām un iespējām darba tirgū. Vidusskolēniem būs iespēja noklausīties Biznesa augstskolas “Turība” Juridiskās fakultātes dekāna Mg.iur. Ivo Krieva lekciju, kurā tiks apskatīti vairāki svarīgi aspekti, piemēram, darba ņēmēju un darba devēju tiesības un pienākumi un vienlīdzīgu iespēju nodrošināšana visiem, lai jaunieši varētu veiksmīgi orientēties darba tirgū. Savukārt jaunāko klašu skolēnus aicinām doties ekskursijās uz uzņēmumiem, iestādēm vai apskatīt objektus pilsētvidē, lai

novērtētu vides pieejamību cilvēkiem ar mazāk iespējām. Objektus aicinām atzīmēt [interaktīvajā kartē](#), pievienojot fotoattēlus un nelielu aprakstu.

Savukārt **ceturtdien, 10. oktobrī**, ar saukli “Arī vecāki mācās!” notiks daudzveidīgi un informatīvi pasākumi pašvaldībās ar mērķi motivēt un iesaistīt mācībās ikvienu nodarbināto, jo īpaši skolēnu vecākus un skolotājus. Par mūžizglītības lomu un nozīmi, kā arī par dažādām iespējām pieaugušajiem mācīties varēs uzzināt tiešsaistes ekspertu diskusijā “Mūžizglītība – vai nepieciešama un pieejama ikvienam?”. Tiešraidi būs iespējams vērot plkst. 18.30 Tavai karjerai un VIAA Facebook lapās, un tai tiks nodrošināts surdotulkrojums. Pēc tiešraides to būs iespējams skatīt ierakstā.

Piektdien, 11. oktobrī, Karjeras nedēļas noslēgumā aicinām pārrunāt skolās nedēļas laikā apgūto par vienlīdzīgām izglītības ieguves un karjeras iespējām, izspēlēt viktorīnu par dažādu profesiju stereotipiem un iesaistīt skolēnus citās aktivitātēs, aktualizējot iekļaušanas un dažādības tēmu ikdienā.

Aicinām jauniešus, viņu vecākus, skolotājus, karjeras konsultantus un visus interesentus iepazīties ar informatīvu materiālu par profesionālās izglītības iespējām cilvēkiem ar dažādām vajadzībām! Materiāls izveidots Karjeras nedēļas 2024 ietvaros un ir pieejams [šajā saitē >>>](#)

Par Karjeras nedēļu

Karjeras nedēļa ir pasākumu cikls, ko Valsts izglītības attīstības aģentūra (VIAA) organizē sadarbībā ar Latvijas pilsētām un novadiem. Tajā jauniešiem ir iespēja iepazīt arvien jaunus ar karjeras izglītību saistītas tēmas, piemēram, darba tirgus tendences, nākotnē pieprasītākās profesijas, skolā iegūto zināšanu un prasmju pielietojums izvēlētajā nozarē.

Pasākuma aktualitātēm un programmai var sekot līdzi VIAA tīmekļa vietnē sadaļā “[Karjeras nedēļa](#)” un sociālajos tīklos:

- Tavai karjerai [Facebook](#) un [X](#);
- VIAA [Facebook](#) un [X](#).

Vēlam ikvienam aizraujošu un noderīgu Karjeras nedēļu!

No izaicinājuma līdz risinājumam

7.oktobris

Vēlamie pasākumi skolās vai pašvaldībās

Diskusija jauniešiem skolās, klasēs.

"No izaicinājuma līdz risinājumam"

SR: atpazīt esošās problēmas, kas kavē vienlīdzīgu karjeras iespēju realizāciju. Savstarpēji un ar ekspertu palīdzību iepazīt problēmu risinājumus.

Ieteicams no 8. -9.kl., arī vidusskolas vecumam. Diskusijai pēc vajadzības, iespējām un vecuma grupas var izmantot katru no četriem problēmjaudājumiem atsevišķi.

1. tēma. Jaunietis izvēles priekšā. Nezina, ko grib. Jūtas atstumts, nesaprasts. Iespējams, ir šķēršļi, kas neļauj atvērties – valodas barjera, finansiālas grūtības, saskarsmes problēmas, īpašas vajadzības Kā saņemt sevi rokās? Kur iesaistīties? Kā neapjukt? Ieteikumi. Piedāvājumi.
2. tēma. Vai darba tirgū pastāv dzimumu diskriminācija? Vai pastāv sieviešu un vīriešu profesijas? Vai un kādi ir profesiju stereotipi. Piemēri, kas tos "apgāž". Cilvēki, kuri ir pierādījuši pretējo.
3. Pirmā darba pieredze. Pārpratumi, grūtības. Vai mazkvalificēts darbs dod pieredzi? Vai pastāv diskriminācija attiecībā uz darbinieka vecumu? Pārmērīgas prasības karjeras sākumā. Darba devējs – ko no viņa gaidīt un ko negaidīt? Kā saņemt, ja uz jau 101 pieteikumu neatbild par saņemšanu, nav atbildes ...
4. Izglītības iespējas ikvienam. Kādi šķēršļi un grūtības var apdraudēt cerēto izglītības un karjeras plānu? Ja esi jaunietis ar īpašām vajadzībām vai eksistē citi jūtami šķēršļi (attālums, finanses, valodas barjera), kur saņemt palīdzību, padomus? Par ko domāt, ko noskaidrot pirms studiju uzsākšanas un kā rīkoties?

Piedāvājums no VIAA puses

Materiāls diskusijas norisei

1. Četru problēmjaudājumu atspoguļojums četros dažādos formātos.
2. Iespējamie pieturas punkti diskusijas organizēšanai, papildjautājumi problēmu iztīrīšanai.
3. Četru ekspertu komentāri video formātā.

Materiāls nodots skolu lietošanā google diskā

<https://drive.google.com/drive/folders/1b3nGvJpCQmBd8BGSGldeA7oYeu3XaANT?usp=sharing>

Iespējamā tematika, pasākumu veidi, idejas, izmantojamie resursi

Iespēju robežās mācību stundu laikā tiek skarti jautājumi, kas saucas ar KN tēmu.

Piemēram, matemātikā uzdevumi saistīti ar mērījumiem vides pieejamībai cilvēkiem ar kustību traucējumiem – uzbrauktuvju slīpumi, durvju platumi.

Bioloģijā vai sociālajās zinībās – par veselības faktoriem dažādās profesijās, par labbūtību darba vietā, par darba drošību.

Iesakāms arī [NIID tests Vērtību svērtuve](#)

Izmantojamas arī vairākas metodikas no <https://www.viaa.gov.lv/lv/media/2540/download?attachment>, piemēram, 91. metodika

Empātijas diena 8.oktobris

Vēlamie pasākumi skolās vai pašvaldībās

Iesakām ikdienā mācību stundās izmantot uzdevumus, lai attīstītu empātiju. Skolās, pilsētās, novados aicinām organizēt tikšanos ar paraolimpiešiem, izmēģināt paraolimpiskos sporta veidus vai sporta spēles cilvēkiem ar specifiskām vajadzībām;

Iesakām paredzēt, piemēram, brīvprātīgā darba aktivitātes, tiekoties un palīdzot cilvēkiem ar īpašām vajadzībām u.c.

Uzzinām un iepazīstam, ko nozīmē “vieglā valoda”, meklējam piemērus, vingrināties mācību stundās, ko nozīmē sniegt palīdzību klasesbiedram “vieglajā valodā”, izskaidrot u.c.

Piedāvājums no VIAA puses

Ar gūtajiem iespaidiem no tematiskajiem Karjeras nedēļas pasākumiem aicinām skolas dalīties arī sociālo tīklu ierakstos, savās publikācijās:

- izmantojot mirkļbirkas [#KarjerasNedēļa](#) un [#KarjerasNedēļa2024](#);
- Facebook platformā atzīmējot lapas [@TavaiKarjerai](#) un [@VIAA.lv](#), savukārt X platformā - [@TavaiKarjerai](#) un [@VIAA_LV](#).

Attēlus ar nelielu notikuma aprakstu (skolas nosaukums, aktivitātes nosaukums, dalībnieku skaits u.tml.) iespējams nosūtīt arī uz Valsts izglītības attīstības aģentūras e-pastu This email address is being protected from spambots. You need JavaScript enabled to view it.

Iespējamā tematika, pasākumu veidi, idejas, izmantojamie resursi

Empātija jeb līdzjūtība ir otra cilvēka emocionālā stāvokļa izpratne līdzpārdzīvojot; spēja paralēli pārdzīvot tās emocijas, kuras izjūt otrs, it kā iekļūstot otra subjektīvajā jūtu pasaulē. Tas nozīmē, ka cilvēks jūt otra prieku vai bēdas tā, kā to jūt otrs, un saprot iemeslus šīm jūtām tā, kā to saprot otrs, vienlaicīgi tomēr saglabājot nelielu distanci, skatoties kā no malas, nesaplūstot ar otru cilvēku. Var teikt, ka empātija ietver delikātu klātbūtni cita cilvēka izjūtām, bez vērtējuma, kritikas vai nosodījuma, un ar gatavību sniegt emocionālu atbalstu.

Vienlīdzīgas tiesības un iespējas darba tirgū 9.oktobris

Vēlamie pasākumi skolās vai pašvaldībās

1. Mācību stunda vidusskolas vecuma jauniešiem (ierakstā) par vienlīdzīgām tiesībām darba tirgū. 35 – 40 min prezentācija.

Stundu vadīs IVO KRIEVS, Mg.iur. , biznesa augstskolas Turība Juridiskās fakultātes dekāns.

2. Jaunākajiem skolēniem, organizējot klašu vai mācību ekskursijas uz uzņēmumiem, iestādēm, tiek akcentēti īpašie jautājumi:
 - Vides pieejamība cilvēkiem ar kustību, redzes, dzirdes problēmām;
 - Kāds ir darbinieku sastāvs uzņēmumā pēc dzimuma, vecuma utt. Vai īpaši pie tā tiek piedomāts, kāpēc?
 - Kā darba devējs rūpējas par darbinieku labbūtību?
 - Vai pie uzņēmēja / iestādē var strādāt cilvēki ar īpašām vajadzībām. Kādos darbos?

Ieteicams veidot kā pētījumu / projekta darbiņu savā apdzīvotajā vietā, novērtēt un piešķirt pateicības un uzlīmes, kā arī atzīmēt interaktīvajā kartē.

Piedāvājums no VIAA puses

1. Mācību stundas “Darba tiesības” **ieraksts** vidusskolas vecuma jauniešiem.

2. Pateicības, uzlīmes, kuras pasniegt skolēnu novērtētajiem uzņēmumiem, iestādēm. Interaktīvā karte, kurā fiksē labākos piemērus vides pieejamībai sabiedriskās ēkās – aptiekās, skolās, bērnudārzos, veikalos u.c. vides objektu atzīmēšanai. Nepieciešams izmantot telefonus vai pēc tam skolotājs visus safotografētos objektus saliek no datora.

Septembra beigās ieraksts un materiāli būs atrodami Google Drive diskā:<https://drive.google.com/drive/folders/1b3nGvJpCQmBd8BGSGLdeA7oYeu3XaANT?usp=sharing>

Iespējamā tematika, pasākumu veidi, idejas, izmantojamie resursi

Izmantojams: <http://www.videspieejamiba.lv/>

Var pētīt pašvaldības atbalstu cilvēkam ar speciālām vajadzībām, izzināt iespējas Latvijā dažādiem atbalsta veidiem u.c. <https://www.lm.gov.lv/lv/nozares-politika>

Arī vecāki mācās! 10.oktobris

Vēlamie pasākumi skolās vai pašvaldībās

1. VIAA Pieaugušo izglītības departamenta piedāvājums vecākiem, pkk, skolotājiem u.c. :
1. PKK / skola informē vecākus par iespēju piedalīties diskusijā tiešsaistē par mūžizglītības kultūru Latvijā un labo praksi nodarbināto iesaistē pieaugušo izglītībā.
2. PKK iesaistās pasākumā “Sarunas par kopīgo”, ko organizē pieaugušo izglītības koordinators pašvaldībā. Reģionāli pasākumi pilsētu- novadu ietvaros: trīspusējas sarunas (BROKASTIS- SARUNAS PĒC DARBA- KAFIJAS PAUZE u.tml.), kur satiekas pašvaldībā nodarbinātie PI koordinatori, karjeras konsultanti (visu sektoru) un darba devēju pārstāvji, lai izveidotu kopīgu redzējumu par katras puses iespējām un lomu ikviena iedzīvotāja sasniegšanai un iesaistei pieaugušo izglītībā.
3. PKK organizē pasākumu “Arī vecāki mācās”: Informatīvi izglītojoši pasākumi izglītības iestāžu izglītojamo vecākiem (lekcijas, forumi, darbnīcas) par mūžizglītības nozīmi, kultūru, kā arī par Projekta iespējām.

PKK, sadarbojoties ar vietējiem uzņēmējiem, organizē pasākumu “Mācies un nāc pie mums strādāt!”. Vietējie darba devēji Karjeras nedēļas ietvaros aicina pie sevis uzņēmumos ne tikai skolēnus, bet arī viņu vecākus, informējot par vakancēm, par mācību vajadzībām un iespējām Projekta ietvaros, kā arī iepazīstinot ar potenciālo darba vidi, tādējādi motivējot pieaugušos apsvērt iespēju mācīties. Pasākuma ietvaros PKK kopā ar potenciālo izglītojamo personu dodas vizītē uz uzņēmumu un iepazīstas ar profesijas pienākumiem un

uzdevumiem klātienē, tā pēc būtības attīstot arī darba vidē balstītas karjeras konsultācijas.

Piedāvājums no VIAA puses

VIAA noorganizēta publiska diskusija (1. pasākums) tiešsaistē 10.oktobrī (laiks tiks precizēts). Tās dalībnieki pašvaldību pārstāvji, pieaugušo izglītības koordinatori, karjeras konsultanti, darba devēji un nozaru pārstāvji, pieaugušo izglītības pakalpojumu sniedzēji, nodarbinātie ar pozitīviem pieredzes stāstiem par iesaisti pieaugušo izglītībā u.c.

Iespējamā tematika, pasākumu veidi, idejas, izmantojamie resursi

2.-4. pasākumu laiku pa nedēļu var variēt atkarībā no pašvaldības un skolu iespējām.

Iekļaujošas sabiedrības virzienā 11.oktobris

Vēlamie pasākumi skolās vai pašvaldībās

Skolēni skolās prezentē savus vides pieejamības projektiņus, spēlē spēles, piedalās konkursos, iepazīstas ar informāciju, pārrunā nedēļā dzirdēto, redzēto.

Centralizēti pasākumi / noslēguma pasākumi par iekļaujošām tēmām reģionos.

Piedāvājums no VIAA puses

1. spēle – viktorīna – diskusija par profesiju stereotipiem, sākot no apm. 7. klases. Tiek aktualizēta www.profesijupasaule.lv lietošana un iepazītas profesijas. Ieteikumi pasākuma organizēšanai un materiāls būs atrodams šeit: <https://drive.google.com/drive/folders/1b3nGvJpCQmBd8BGSGLdeA7oYeu3XaANT?usp=sharing>

2. Karjeras nedēļā www.NIID.lv lietotāju - skolotāju, vecāku, karjeras konsultantu rīcībā VIAA nodod interaktīvu materiālu – profesiju aprakstu un izglītības iestāžu katalogu karjeras izvēlei bērniem un jauniešiem ar īpašām vajadzībām.

Iespējamā tematika, pasākumu veidi, idejas, izmantojamie resursi

Aktualizē infografiku “Vienlīdzīgas karjeras iespējas sievietēm un vīriešiem”, diskutē par to: <https://www.viaa.gov.lv/lv/media/2549/download?attachment>